

کیزرا تهرا جوان

(9 چیرۆکىن فولكلۇرى)

نيگار

هدى احمد صبرى

كۆمكىن

سەلمان كۆفلى

دەرگى 2002

سەيىھىپ

دەزگەها سېيىم يا چاپ و وەشانى

خودانى ئەمتىازى: حافظ قاضى

سەرنىسىر: مۇيد طېب

كتىپىا هېڭىز	*
كىيىزى تەرا جوان	*
كۆمكىن: سەلمان كۆڭلى	*
نيڭار: هدى احمد صبرى	*
بەرگ: نزار رشاد	*
دەرىيەتانا ھونەرى: خەلاتى و گولى	*
سەرپەرشتىكارى چاپىن : زاگرس محمود	*
چاپا ئىيىكى	*
ژمارا سپاردىنى: (٤٠) سالا ٢٠٠٢	*
چاپخانە: وەزارەتا پەروەردى - ھەولىتىر	*
تىيراش: (١٠٠) دانە	*

(مافىين چاپكىنى دپاراستىينه)

دیاری بۆ:

- *: دهیکا من (حەفسا کۆفلی) ئەوا ئەف چیرۆکە ل
شەقیت دریزیت زفستانی بۆ من دگوتن، و
سالى دو سى جارا گىسىن دىرنەفە.
- *: بۆ (محەممەد)ى، (ئەحمەد)ى، (فەزىن)ى و
(ئافیغان)ى و هەمى زارۆکیت كوردان.

سەطان کۆفلی

کیزا تهرا جوان

دېيىن، رۆزهكى كىيزهكى گۆت ئەزا بچم بۇ خوه شويكەم. ئىينا چوو، پىرتەكا رەزوبىي كره كلچىف و، د چاھىت خوه ودراند، دوو قەلىچكىت كەزانما كرنە پىت خوه، و بەلگەكى بهروبي ب سەر مائىت خوه دادا، و بwoo تەقە رەقا وي و كەنە پى. چاھى شفانەكى فى كەت، ئىينا گۆتى: هۇ كىيزى، ئەقە دى كىفە چى؟

كىيزى گۆتى: وەي كىيز و مىز، ل دەرى مالا بابى تە بۈونە دېز، ما دى بىزىيە من كىيزى؟ شفانى گۆتى: پا ج بىزىمە تە؟!

كىيزى گۆتى: بىزە، سىيىن، ب شىمكا ۋەق ۋەقىي، ب چارا بندەقىي، ب خىر و شاهى دى كىفە چى؟

ئىينا شفانى زى گۆتى: سىيىن، ب شىمكا ۋەق ۋەقىي، ب چارا بندەقىي، ب خىر و شاهى دى كىفە چى؟

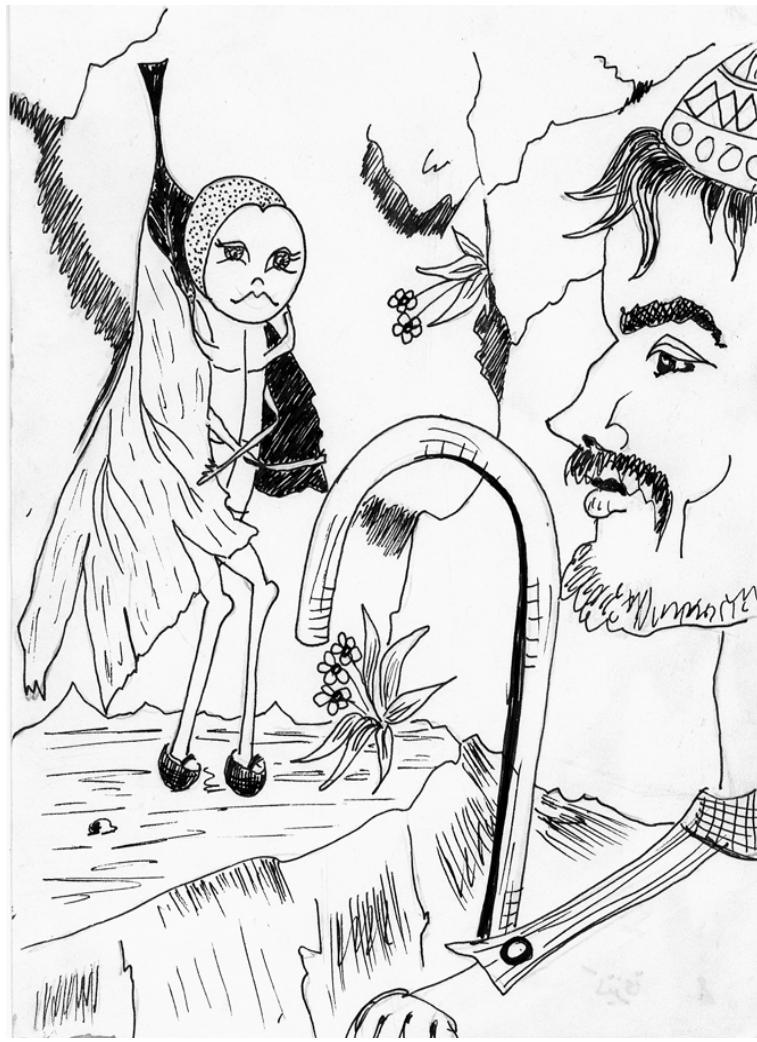
كىيزى گۆتى: دى چم شويكەم. شفانى گۆتى: تو شوى ب من ناكەي، كىيزى گۆتى: دى من ب ج قوتى؟ شفانى گۆتى: ب گۆپالى خوه. كىيزى گۆتى: مال ويران ئەز كىزم، گۆپالەك دى هەستىكىت من هەشىنىت.

ھەيامەكى دى ب پىتە چوو، گافانەك ديت، گافانى گۆتى: ها كىيزى، ئەقە دى كىفە چى؟ كىيزى گۆتى: وەي كىيز و مىز، ل دەرى مالا بابى تە بۈونە دېز، ما دى بىزىيە من كىيزى؟ گافانى گۆتى: پا ج بىزىمە تە؟!

كىيزى گۆتى: بىزە، سىيىن، ب شىمكا ۋەق ۋەقىي، ب چارا بندەقىي، ب خىر و شاهى دى كىفە چى؟

ئىانا گافانى زى گۆتى: سىيىن، ب شىمكا ۋەق ۋەقىي، ب چارا بندەقىي، ب خىر و شاهى دى كىفە چى؟

كىيزى گۆتى: دى چم شوى كەم. گافانى گۆتى: تو شوى ب من ناكەي؟ كىيزى گۆتى: دى من ب ج قوتى؟ گافانى گۆتى: ب تۆپىزى خوه. كىيزى گۆتى: مالك ويران، ئەز كىزم، تۆپەك دى

هەستىكىت من هەرپىينىت.

كەته رى، چاقى مشكەكى فيكەت، ئىنا گۆتقى: ها كىزى، ئەفە دى كىفە چى؟
 كىزى گۆتقى: وەي كىز و مىز، ل دەرى مالا بابى تە بۇونە رىز، ما دى بىزىيە من كىزى!
 مشكى گۆتقى: پا ج بىزىمە تە؟!
 كىزى گۆتقى: بىزە، سىتىن، ب شەمکا پەق رەقىيىن، ب چارا بندەقىيىن، ب خىر و شاهى دى كىفە چى؟
 ئىنا وى زى گۆتقى: سىتىن، ب شەمکا پەق رەقىيىن، ب چارا بندەقىيىن، ب خىر و شاهى دى كىفە چى؟

کیزی گوت: دی چم شویکه‌م. مشکی گوت: تو شوی ب من ناکه‌می؟ کیزی گوت: دی من ب
چ قونی؟ مشکی گوت: ب سه‌ری کوریکا خوه. کیزی گوت: ئى، کوریکا ته ژ قایدا مالیت منه. ئەز
دی شوی ب ته کەم.

ئینا گازى چەند کیز و مشکىت ل وارا كرن، سى دەستىت دەھۆل و زىنما، سى رۆزا لىدان.
كوتلەك و ئېپراخ د سەر سەرە خوه را دھاھىت.

رۆزەكى مشکى گوت: کیزی ئەز دی چمە سەرەدانا پىمامەن خوه، دى ئىفارى زقىم. هشيار بى
خوه نەسۆزى.. نەكەفيه د كانيا گوندى دا.. و مشك چوو وەغەرا خوه.

پشتى مشك چووى، کیزى جەركى خوه ھلگرت و چوو سەر كانيا ميرا دا ئاقى بۇ نفيئرا و ئامان
شويشتى بىينىت، پى وي حولوسى و كەته د كانىي دا. ئینا دەستىت خوه ب دیوارى كانىي فە شداندن
و ھەر كرە قىيەرە و ھاوار، بەلتى كەس د ھەوارى نەھات، وەختەكى پىزىنەك ھاتە گوھىت وي،
ھندى گازى خودانى پىزىنى كر، كەس د تانى نەھات ئینا گوت:

کیز: هو خودانى پىزىنى، ھەكە چوویە سەرایا مира لىنک پىميرا، بېبىزە مشكى مە، مير مشكى مە،
ددان گېرى مە، لېف كويسىەلىن مە، نازدا تە، نازدارا تە، ياكەتىيە بىركا ميرا، ها دى خەندقىت.

دېيژن، خودانى پېزنى ئى مشك بwoo، ئىنا دەمئى چوویه ديوانا ميري، گۆت:
مشك: ميري خوهش بيت، هەكۈ ئەز دهاتم، من دەنگەك گوھ لى دبوو، بەلتى من خودانى
دەنگى نەددىت، هندى ئەز ل وارا گەريام من كەس نەدىت.

مير: دەنگى چ دەگۆت؟

مشك: دەگۆت؛ هەكە چوویه سەرایا مира لىك پىمير، بېيڑە مشكى مە، مير مشكى مە، ددان
گېيى مە، لېڭ كوبىسلەنلى مە، نازا تە، نازدارا تە، ياكەتىيە بركا ميرا، ها دئ خەندقىت.
دېيژن چەوا مشكى ئەف چىرۇكە بەيىست ئىكىسىر رابوو، و دانا سەرى خوه ب تەپا و گۆت؛ ب
خودىن هەبىت نەبىت ئەم كىيىزى منە، سەركۆل و پېخواس كرە غار ھەتا چوویه سەر بىرى،
سەحدكەتى كىيىزى گەلهك ياكەنگاف بوبى و چ نەمايمە دئ مەرىت، هەرقىچى حالتى ھەمى مشكى
كىيىزى خوه رزگار كر.

چەند مەدەھ پى چوون، ديسا جارەكادى شۆلەك بۆ مشكى چىببۇو و بەرى وي كەتە وەغەرى،
بەلتى ديسا بەرى بچت گۆنە كىيىزى:

مشك: كىيىزى تەراجوان! ئەفە ئەز دئ دويير چم، من كارەكتى فەر يىن ھەمى، ھشىار بى نەكەۋىيەقە

کانیا گوندی؟

و مشکی بهرئ خوه دا وەغەرئ.

ز بەرى ئىشارى كىزى كەدوينكى خوه دانا سەر ملى خوه، و چوو سەر كانيي، دەستروبيقەدا، و نېيىرا خوه ل سەر فەرسى كانيي كر، و كەدوينكى خوه تىرى ئافا نەزى كر و هاتە مال. چوو دىزا خوه دانا سەر كۆچكى و شەقەكەنى يىسەكى كۆپ كرى. دلى خوه دا گۆتى (ئەزا نىسەكە كا خوهش بۇ مىكى خوه لېنم). و چوو بەر دەرى كونى، تەشىك رست. بىلەنە يىسەكى سۆتى چوو دفتى. ئىنا راست رابوو، تەشىك دانا سەر تەقچكى، و هوسىكى هلگىرت و پى خوه دانا سەر پىكۆچكى و خوه چەماند دا يىسەكى تىكشەدەت. بى دەولەتى وەرگەريا سەر دىزى و كەتە تىدا، و پەرىت وئى قىز بۇون ب سەر يىسەكىتە.

ئىشارى، مشك فەگەريافە، هندى لى گەپىا، كىز نەدىت، پىيارا جىرانا كر، چوو مالا مەتى و خالەتى و دۆتمامى، كىز نەدىت. زقۇي فە، ل پشت كوارى و ستىرەكى گەپىا، سەحکرە كادىنى، نەدىت. دلى خوه دا گۆتى (دىارە يا چۈويە سەر كانيي). بىلەنە يىسەكى سۆتى چۈوبىي. ئىنا چوو دا يىسەكى تىكشەدەت، چ سەحدكەتى؟ كىزى ب سەر يىسەكى كەتى و پەرىت لى قىز بۇون. ئىنا دانا

سەرئ خوھ ب تەپا و چوو سەر گویىكى و ھەر خوھلى ب سەرئ خوھ دا كر.
سوبارەك د وېرى ئا بۇرى، مشك دىتە د وى حالى دا، ئىينا گۆتى:
ئەفه تە خىرە مشك؟ پانى چەند ئەز دېرىيم من ددىت فرتە فرتا تەيە، يىن ب كەيف و
خوھشى.

مشكى گۆتى: مشكى خوھلى سەر، كىزاز تەرا جوان، كەتە دىزا پان، نەما ھەستىخان.
ئىينا سوبارى شاشكا خوھ شىنكر، و چوو. بىھۆكى گۆتى: ئەفه تە خىرە سوبارو؟ پانى چەند تە
ل بەر سىبەرا من بېھەن قەدای، تو يىن ب كەيف و دلخوهش بۇوى، سوبارى گۆتى: سوبارى شاشك
شىن، مشكى خوھلى سەر، كىزاز تەرا جوان، كەتە دىزا پان، نەما ھەستىخان.
ئىينا بىھۆكى زى بەلگىت خوھ وەراندىن. ئافا جۆكى گۆتى: ئەفه تە خىرە دارى، ما پايىزە تە
بەلگ وەراندىن؟ بىھۆكى گۆتى: داركا بەلگ وەرين، سوبارى شاشك شىن، مشكى خوھلى سەر، كىزاز
تەرا جوان، كەتە دىزا پان، نەما ھەستىخان.
ئىينا ئافى زى خوھ شىيل و بىل كر، گارسى زى پرسى: ئەفه تە خىرە ئافى تە ھۆسا خوھ شىيل و
بىل كرى، نە بارانەك هاتىيە، نە بەفر حەليايه.